

AD UTRUMQUE

- SVERIGES TOTALFÖRSVAR - en expo för Lunds studenter

13-15
OKTOBER
1965

STAVAN

SVERIGES TOTALFÖRSVAR

– en expo för lunds studenter –

för arrangemanget svarar

- lunds akademiska officerssällskap

bakom arrangemanget står

- studentkåren
- akademiska föreningen
- universitetet

i arrangemanget deltar

- krigsmakten
- civilförsvarsorganisationerna
- frivilliga försvarsorganisationerna
- svenska industriföretag
- överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap
- beredskapsnämnden för psykologiskt försvar
- försvarets forskningsanstalt
- wasanämnden
- lunds stad

*AD UTRUMQUE PARATUS – beredd till
bådadera – är Lunds Universitets motto. Detta
åskådliggöres genom en krönt lejoninna som
med ena tasserna håller om boken.*

Med den andra lyfter hon svärdet.

Sveriges Totalförsvar

– en expo för Lunds studenter –

LUND

DEN 13-15 OKTOBER 1963

Innehållsförteckning

Sid	
3	Förord av statsminister Tage Erlander
4	Försvarets Fabriksstyrelse
5	Totalförsvarsexpans syfte
6	AB Svenska Shell
7	Presentation av expans utomhusdel
8—9	AB Volvo beskriver Laplander
10	AB Bofors
11	Fortsatt presentation av expans utomhusdel
12	Akerlund & Rausing
13	Presentation av expans inomhusdel
14	AB Landsverk
15	Fortsatt presentation av expans inomhusdel
16	AB Gylling & Co
17	Skiss över utställningsområdet
18	Program söndagen den 13 okt
19	Program måndagen den 14 och tisdagen den 15 okt
20	AB Blå Band
21	Expobiografens filmprogram
22	AB L M Ericsson
23	Fortsatt presentation av expans inomhusdel
24—25	AB L M Ericsson
26	AB Bofors
27	Presentation av Boforskoncernen
28	AB Svenska Philips
29	Presentation av Philips militärelektronik
30—31	AB Volvo
32	Kockums Mek Verkstads AB
33—34	Svenska Aeroplanaktiebolaget
35	AB Denco
36	Sydsvenska Dagbladet

Omslag: **Expoarrangör och deltagare**
Försäkrings AB Thule
Arrangörens tack

Jag hälsar med tillfredsställelse att Lunds studenter genom denna utställning beredes möjlighet till allsidig information om det svenska totalförsvaret. Det svenska försvarets effektivitet är beroende av den förankring det kan uppnå inom olika medborgargrupper. Jag vill därför betrakta försvarsutställningen som ett betydelsefullt led i strävandena att skapa en vidgad kunskap och ett ökat intresse för totalförsvarets målsättningar och aktuella inriktning.

Tage Erlander

FÖRSVARETS FABRIKSVERK

84 mm rekylfritt granatgevär

kvalitetsindustri i försvarets tjänst

FÖRSVARETS FABRIKSVERK:

Carl Gustafs stads gevärsfaktori, Eskilstuna
Åkers Krutbruk, Åkers Styckebruk
Centrala Torpedverkstaden, Motala
Ammunitionsfabriken Zakrisdal, Karlstad
Ammunitionsfabriken Karlsborg, Karlsborg
Centrala Beklädnadsverkstaden, Karlskrona

FÖRSVARETS FABRIKSSTYRELSE • STOCKHOLM 7

En totalförsvarsexpo för studenter – varför?

I dagens och morgondagens samhälle blir kraven på utbildning allt mera dominerande. Inte minst accentueras detta genom den ökade tillströmningen till universitet och högskolor. Sedan gammalt är det emellertid en uppgift för dessa läroanstalter att inte bara ge sina elever ett visst kunskapsmått, mätt i avlagda examina och utdelade betyg utan att dessutom ge grunden till en allsidig samhällssyn och att verka för opinionsbildning och opinionsförmedling. Kraven på allsidig information inom de högre läroanstalternas ram blir allt större, inte minst genom nödvändigheten av en ökad förståelse för internationella problem och politiska företeelser. För att stimulera den fortlöpande debatten i samhällsfrågor, som alltid kännetecknat det akademiska livet kan kraven på objektiv information och rena fakta aldrig ställas för höga.

Den expo över vårt totalförsvar, som här presenteras, vill vara ett led i den fortlöpande stimulansen av den akademiska debatten i en vital samhällsfråga. Den berör en företeelse om vilken väl alla tänkbara uppfattningar gjort sig gällande genom åren, allt eftersom världssituationen växlat. I dagsläget råder politisk enighet i försvarsfrågan, men detta är inte liktydigt med en definitiv lösning för all framtid. Debatten måste fortsätta utan fördomar och i denna fråga mer än i kanske någon annan är realism och klara fakta av allra största vikt. Genom en allsidig presentation vill expon bidra till att visa vilka mål och medel dagens totalförsvar har och på så sätt ge en säkrare grund för diskussionen om morgondagens. Den vänder sig därför i första hand till den kategori människor, som kommer att bestämma morgondagens opinion — och totalförsvar.

Aktivt

i

ett starkt svenskt försvar

Alltid

i

**beredskap med olje-
produkter**

- även i orostider

Utomhusdelen omfattar

Lundagård, Universitetsplatsen, Universitetsplanen och Tegnérplatsen. Här visas i urval representativa delar av den utrustning med vilken de militära och civila delarna av vårt totalförsvar är försedda.

Att komma till de olika avsnitten av utställningsområdet är inga problem. Ingenstans tar man upp entré, ingenstans behöver man passera grindar eller stängsel. En del av de utställda föremålen är ömtåliga, andra är riskabla; därför finns det här och var en del rep, men i stort sett tål det mesta att fingra på.

När man kommer in på området närmast Sandgatan går det alltså utmärkt att provsitta arméns nya **pansarbandvagn**, som antyder hur infanterisoldaterna numera förflyttar sig. Samma fordon återfinns hängande i lyftkranen till **bärgningsbandvagnen** strax intill. Den kan lyfta upp till 10 ton och med sin vinsch dra upp fordon på upp till 30 ton. En annan av arméns tyngsta arbetare är den stora **bärgningsbilen för terrängbruk**, som ännu bara finns i ett litet antal exemplar. Nära pansarbandvagnen står både bokstavligt och bildligt den engelskbyggda **Centurionstridsvagnen**.

Som ett bevis på hur man kan utnyttja goda rön från produktion för militärt bruk visar Volvo sin nya **terrängjeep** för person- och lasttransporter såväl i militär som i civil version (**brandbil**). Fordonet presenteras närmare på sidorna 8 och 9.

En nyhet är den sentida efterföljaren till krigsårens **gengasaggregat** som Volvo nu visar som exempel på den ekonomiska beredskapsplaneringen.

I något annorlunda utförande visas terrängjeepen som **pjäsbärare** med arméns nya **pansarvärnspjäs**, den s k "Huggpipan".

I denna sektion visas också kustartilleriets 15 cm-kanon, som ingår i de rörliga batterier vilka snabbt kan förflyttas till olika delar av vår kust.

På **Universitetsplatsen** (2) står åt Sandgatan en **grodmanstank** där lätta dykare ur marinen visar några av sina arbetsuppgifter. Förevisningar äger rum på söndagen klockan 15, 17 och 19 och på måndagen och tisdagen klockan 11, 13, 17 och 19.

I denna sektion visas även prov på artilleri från i går, i dag och i morgon. Universitetet flankeras av två snabbskjutande **artilleripjäser**.

För första gången i landet utanför Wasavarvet presenteras här en 1600-talskanon från regalskeppet Wasa. Den älderdomliga men funktionsdugliga pjäsen kommer att här stå för invigningssaluten, avfyrad av Rector Magnificus.

I anslutning till Palaestra finns en i det närmaste fullständig samling av de **robotvapen** som försvaret för närvarande förfogar över. Den franska **SS 11**, den engelska sjöroboten **Seacat**, ett lavettage om 3 stycken **Hawk**, den svenska **Bantam**, övningsroboten **CT 20**, flygrobotarna **Sidenwinder** och **304 m fl.**

VOLVO LAPLANDER

Sedan lång tid har AB Volvo och dess dotterföretag varit en mycket stor leverantör av militära fordon och annan materiel till försvaret. Enbart under de senaste 10 åren har företaget levererat över 10.000 fordonsenheter av olika slag. Bland de nyare typerna har pltg-bilen 903 eller Volvo Laplander, som den kallas i den civila versionen utmärkt sig för goda egenskaper och mångsidig användbarhet.

Volvo påbörjade konstruktionen av den lätta terrängvagnen i slutet av 1956 och de första prototyperna var färdiga hösten 1957. Konstruktionsarbetet bedrevs under intim samverkan med svenska armétygförvaltningen, vars synpunkter och önskemål beträffande prestanda och detaljutformning redan från början kunde tillgodoses.

Själva utprovningen av fordonet skedde även i samarbete med armétygförvaltningen, som utöver Volvos egna prov, under två års tid företog egna försök med två proto-

typfordon. Dessa prov, som var mycket omfattande och krävande, ägde rum under de mest skiftande terräng- och temperaturförhållanden. Stor vikt lades vid vagnens användbarhet under nordiska vinterförhållanden.

Även norska armén har företagit mycket omfattande prov och funnit vagnarna så tillfredsställande, att det har upprättats slutliga kontrakt på ett par tusen vagnar, i hård konkurrens med utländska tillverkare.

Det som skiljer Volvos terrängbil från tidigare jeeptyper är den helt frambyggda karossen där föraren sitter längst fram. Vagnen har i förhållande till sin storlek mycket stora däck (8.90x16) med mjuka sidor (4-lager) vilket gör, att man kan köra med lågt lufttryck. Dessa däck ger vagnen ett utmärkt väggrepp och möjliggör körning på mjuk sank mark, där konventionella däck skär ned. Slutligen bidrar dessa däck till att ge vagnen en mjuk och behaglig gång samt hög markfrigångshöjd.

Genom förarplatsens placering får föraren exceptionellt god marksikt, vilket är mycket viktigt vid terrängkörning. Dessutom har man fått passagerar- eller lastutrymmet att ligga praktiskt taget mellan hjulaxlarna och viktsfördelningen blir därför den bästa.

Vagnen är uppbyggd på en ram i helsvetsad lådsektion som gör den stark och vridstyv; därigenom får karossen ökad livslängd.

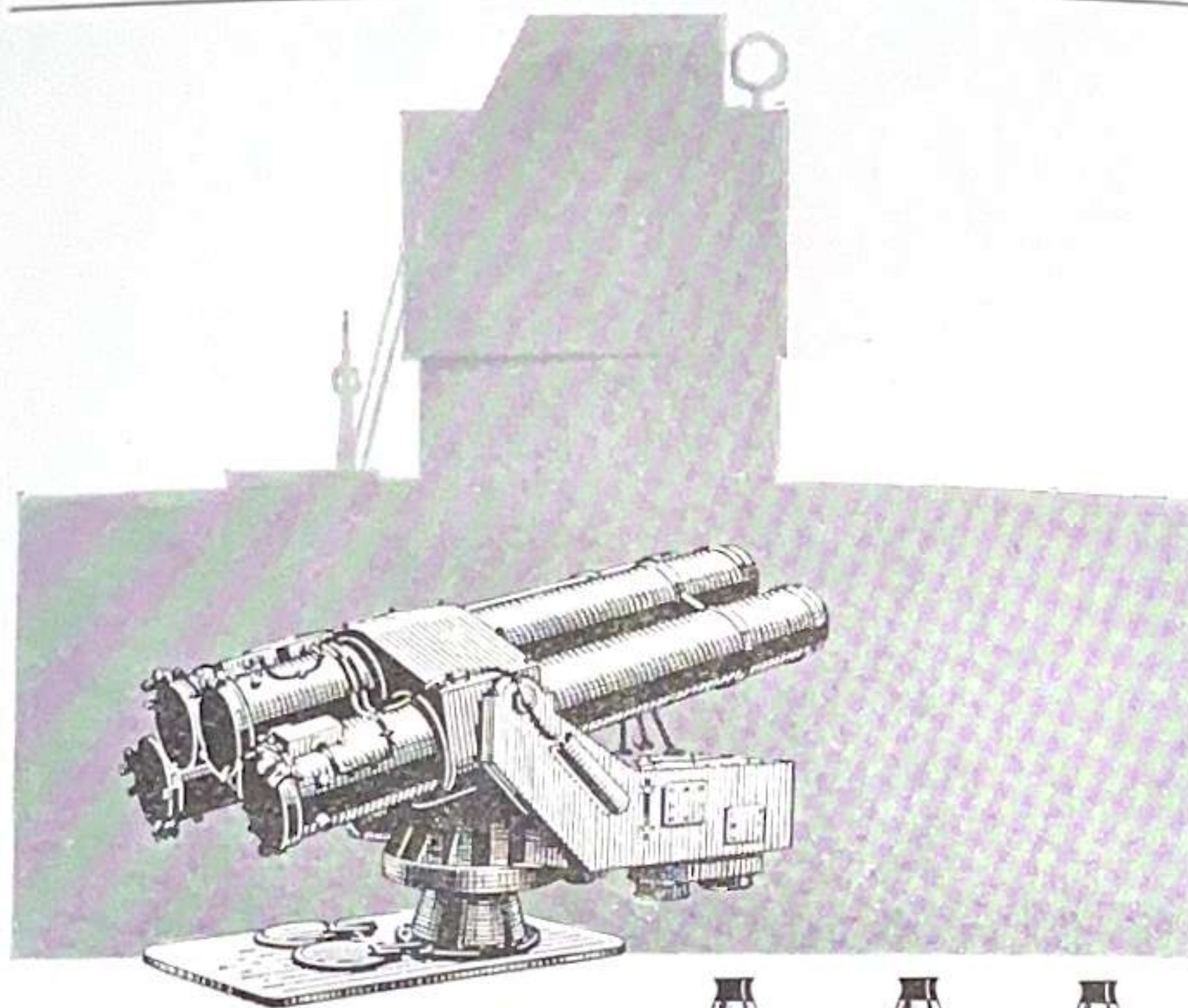
För att fjädringen ej skall bli vare sig för mjuk eller för hård vid de olika belastningar som denna terrängvagn skall kunna köras med har man två kombinerade fjädersystem.

Motorn är den från Volvos personvagnar välkända B 18 A på 75 hk kompletterad med en oljekylare.

Kraftöverföringen från motor till hjulen sker via växellåda M 40 av Volvos 4-växlade standardtyp. Dessutom har den en fördelningsväxellåda med en hög och en låg växel. Terrängvagnen är givetvis 4-hjulsdriven. Bakre differentialen har automatiska lamellkopplingar. Denna typ kallas Anti-spinn och överför alltid en del av drivkraften till det hjul som har det bästa markgreppet, vilket minskar risken för fastkörning i terrängen.

I det normala arméutförandet användes ett öppet karosseri med avtagbar suflett av presenningsduk. Tack vare dubbla synnerligen effektiva värmeanläggningar erhåller man även vid sträng kyla tillfredsställande temperatur i vagnen, vilket är av stor betydelse vid långvariga förflyttningar. Alla vagnar är utrustade med fästen för sjukbårar, varigenom 3 sårade kan transporteras. I vissa fall, t ex för radioutrustning och dylikt, har man funnit det önskvärt att ha ett överbyggt karosseri helt i stål och för dessa fall användes en sk hard-top, som kan skruvas fast vid det öppna karosseriet. Volvo Laplander rymmer 2 personer. Lastförmågan är 800 kg.

Vagnen kan förses med en sidomonterad vinsch med en dragkraft av 2 ton.

BOFORS

37,5 cm raketkastare för ubåtsjakt

AB BOFORS • BOFORS

Bofors anti-ubåtsraketer
med olika skottvidd

m/50	ERIKA	FLORA
800 m	1600 m	2200 m

På **Universitetsplanen** (3) står en främmande fågel, den lätta franska **helikoptern Alouette** som användes för de flesta tänkbara uppgifter inom försvaret t ex spaning, personal- och sjuktransporter, eldledning m m.

Efter entrén till **Lundagård** (4) från Kyrkogatan finns åt söder ett **fältbageri** med **servering** till självkostnadspriser. I bageriet ingår två ugnar med en sammanlagd kapacitet av t ex 2.000 wienerbröd per timme.

Olika alternativ till den traditionella fältmässiga serveringsmaterielen visas av Åkerlund & Rausing.

Oster om **Lundagårdshuset** ger **Civildförsvaret** prov på den moderna materiel som numera ingår i räddnings- och röjningsgrupper.

I gången från Lundagårdshuset mot Domkyrkan kan man bese delar av ett **fältlasarett**. Genom att visa **operations- och steriliseringsavdelningarna** vid en brigadförbandsplats är avsikten i första hand att ge en allmän uppfattning om den moderna och gedigna materiel med vilken krigssjukvården arbetar. För våra medicinare, som är vana vid den högklassiga stationära lasarettsutrustningen, kan det kanske vara ett visst intresse att lägga märke till den höga — stundom kanske rentav högre — materiella kvalitén i de ambulerande fältsjukhusen.

Olika delar av **luftförsvaret** demonstreras på **Tegnérplatsen** (5). Det luftburna representeras av en **SAAB J 35 Draken** i den senaste versionen med sin alternativa beväpning av robotar, raketer m m. Även den engelsktillverkade robotbjässen **Bloodhound**, som här utställs för första gången i landet, är ett effektivt vapen i vårt moderna luftförsvarssystem. Markluftvärnet representeras av två boforstillverkade **40 mm luftvärnskanoner** med eldledningsutrustning. Denna vapentyp användes över hela världen och spelade en viktig roll under det senaste världskriget. Genom vidareutveckling och en komplicerad elektronik är den ännu toppmodern och tack vare sin höga eldhastighet och stora rörlighet en viktig komponent i vårt skydd mot luftanfall.

Högtalaranläggningen inom expoområdet är tillverkad av AB Gylling & Co, som bland mycket annat också levererar telefonväxlar för sambandstjänsten inom både det militära och civila försvaret.

För den som vill veta mera om vårt totalförsvar och dess olika detaljer finns dels ett flertal **ciceroner** placerade i anslutning till de visade föremålen och dels ett informationsställe i Akademiska Föreningens vestibul. Här tillhandahålls broschyrer och informativa skrifter, t o m på flera språk.

Forts sid 13.

MENY och DIXIE i försvarets tjänst

Under militärtjänstgöring kommer soldaten många gånger i kontakt med omständigheter, som lämnar mycket övrigt att önska vad beträffar hygien. Detta gäller framför allt vid fältmässig utspisning. Under sådana förhållanden är det ytterst svårt att hålla de konventionella besticken rena, vilket kan utgöra källan till en epidemi. Det bästa sättet att undvika sådana uppenbara risker för virusspridning är att använda en engångsservis, och varför då inte den mycket omsorgsfullt utprovade engångsservisen Meny och Dixie.

Men inte endast under fältmässiga förhållanden bör Meny och Dixie komma till användning utan även inom den dagliga rutinen på regementet. Det finns alltid tillfällen för engångsservis: vid tillfälliga epidemier, vid besöksdagar, vid haveri i matsalen etc.

Engångsservisen har med gott resultat prövats vid olika flottiljer och regementen och även vid utrymningsövningar i Stockholm och Malmö.

Kontakta gärna Åkerlund & Rausing för ytterligare upplysningar!

DIXIEBÄGARE · UPPLÄGGNINGSSKÅL · VATTENBEHÅLLARE
MENY-TALLRIKAR · FRESH-PAK-TRÅG · MENY ENGÅNGSBESTICK

ÅKERLUND & RAUSING
SPECIALAVDELNINGEN · LUND

Inomhusdelen omfattar

huvuddelen av Akademiska Föreningen samt Palaestra.

Som en samlande vinjett till dagens totalförsvaret i raket- och robotåldern presenteras i AF:s vestibul för första gången Svenska Flygmotors raket RRX—1. Denna är bl a avsedd för meteorologiska observationer i yttre atmosfären.

I hallar och trapphus orienterar Civilförsvaret om sin verksamhet, bl a med ett fotomontage över en tänkt utrymning av Lund.

I andra våningens vestibul presenterar Beredskapsnämnden för psykologiskt försvar hur verksamheten mot propaganda och psykologisk krigföring fungerar. Denna gren av vårt försvar är av särskilt intresse, bl a därför att den verkar i full utsträckning redan i dag, i "det kalla kriget".

Foyern ägnas helt åt det ekonomiska försvaret. Den planerande och sammanhållande myndigheten för denna verksamhet, Överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap, visar organisation och omfattning av den fredstida beredskapsplaneringen och representerar för stora industriföretag orienterar om sin verksamhet och produktion. I denna del av expon vill man bl a visa hur produktionen för vårt försvar kan verka stimulerande och utvecklande för den rent civila produktionen.

AB Bofors' monter innehåller bl a den nya svenska roboten Bantam i genomskuret skick. Denna robot har väckt stort intresse i hela världen tack vare både sin effektivitet och sin lätthanterlighet.

Telefonaktiebolaget L M Ericsson har i sin monter bl a en radarstation, som bygger på den utrustning med vilken jaktplanet J 35 Draken är försedd.

AB Volvo med dotterbolagen Svenska Flygmotor AB och Bolinder-Munktell visar bl a principen för den nya rammotor, som ingår i raketten RRX—1.

Svenska Aeroplanaktiebolaget (SAAB) ger prov från både sin militära och civila produktion med bl a två versioner av den licenstillverkade engelska roboten Falcon, som man förbättrat och vidareutvecklat. En helt ny och tidigare ej presenterad metod att åstadkomma träffmarkering vid både luft- och markskjutning demonstreras också i denna monter, som även innehåller en orientering om företagets produktion av datamaskiner.

De eleganta industrimontrarna innehåller förutom dessa smakprov bland mycket annat även förnämliga fotomontage om företagets organisation, personal och produktion.

Forts. sid 15.

Militära fordon

Som tillverkare av militära fordon medverkar vi sedan många år i utrustningen av landets försvar.

Vi deltar i teamarbetet för försvarets nya "Stridsvagn S".

Konsertsalen tas helt i anspråk som biograflokal enligt filmprogram på sidan 21.

De dagligen återkommande föredragen och diskussionerna (se sidorna 18 och 19) äger rum i **Stora Salen**. Dessutom presenteras i denna lokal **Försvarets Forskningsanstalt** och den intressanta verksamhet av både civil och militär natur som man där bedriver.

Svenska aktioner inom FN:s och Röda Korsets ram illustreras på en världskarta längs Stora Salens södra kortvägg.

Av internationellt uppmärksammade svenska nyheter presenteras här en svensk "svä-
vare", den sk **MEFAn**, en förkortning för "markeffekt farkost". I detta sammanhang ges också en orientering om den sensationella nya svenska **stridsvagn S**, liksom även om det på sistone omskrivna svenska **granatgeväret**.

Scenen i Stora Salen ägnas helt åt den **marina delen** av totalförsvaret. Med montage och modeller åskådliggöres de uppgifter som åligger denna försvarsgren i form av import- och invasionsförsvar samt skydd för kustsjöfarten. Några av de i örlogsflottan ingående fartygstyperna presenteras i modell.

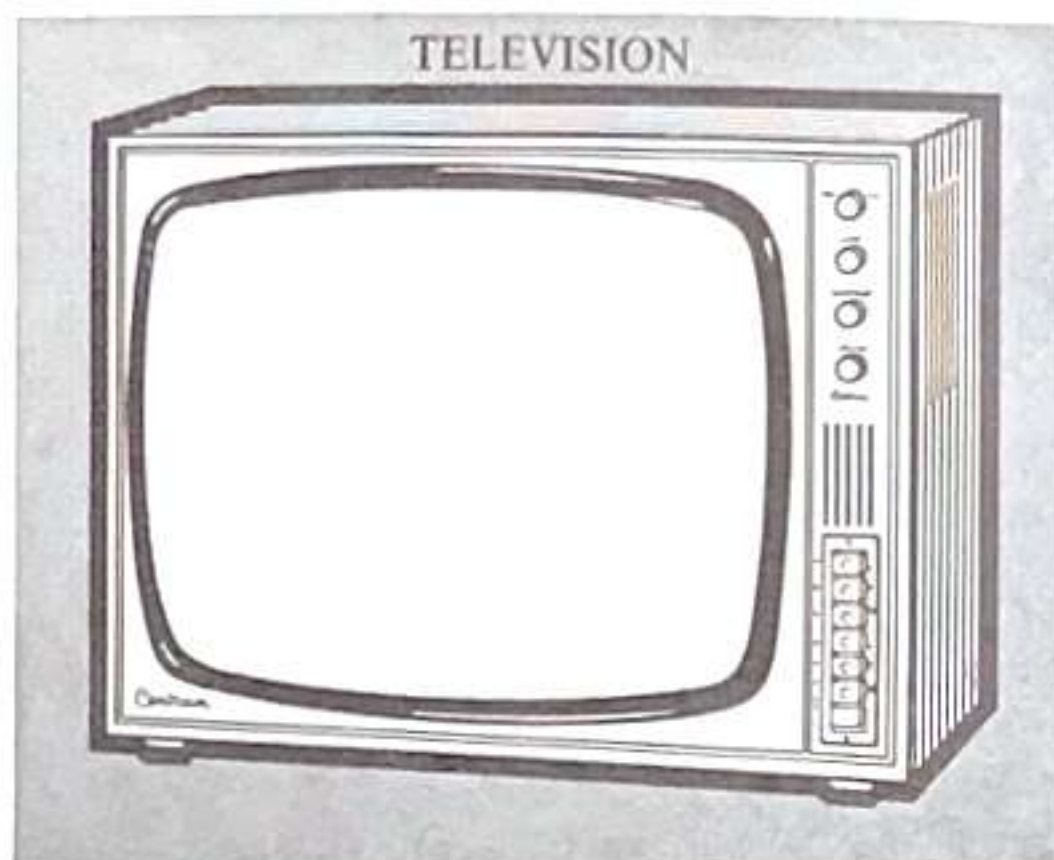
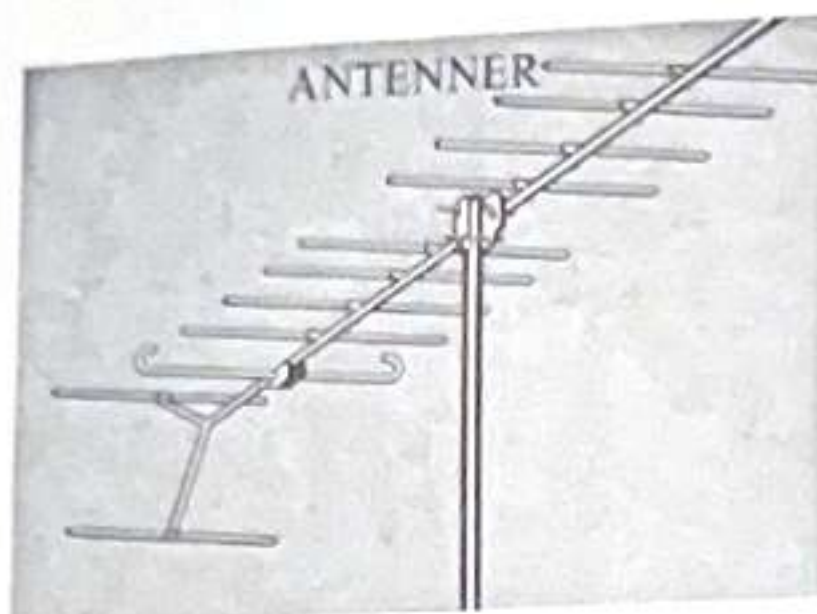
Den utveckling som resulterat i dagens överljudssnabba flygplan skisseras genom en omfattande **modellutställning på Läktaren** i Stora Salen. Här visar flygvapnet också prov på den materiel, med vilken man tillgodoser grundkravet i all flygverksamhet — flygsäkerheten. Till säkerhetsmaterielen hör den **fallsärm** som dominerar Stora Salens främre och övre parti. Vilka resultat man kan uppnå med den fotospaningsmateriel som dagens spaningsflygplan är utrustade med åskådliggöres med bilder tagna över Lund på hög höjd. Dessa återfinns också på läktaren, tillsammans med kameror och andra fototekniska instrument.

Rundvandringen i inomhusområdet kan lämpligen avslutas med **källarvåningen**, dit man kommer via trappan från AF:s inre vestibul.

Till vänster ligger då **Stora Källarsalen**, där **Civiltörsvaret** visar verkningarna av moderna stridsmedel och hur man skyddar sig mot dem. De **kemiska** och **biologiska** samt **atomstridsmedlen** ägnas utförlig uppmärksamhet och av särskilt intresse är det "**atomarium**", där åskådaren själv kan experimentera med radioaktivt stoff. En kort handledning till svar på frågan "Vad händer med universitetet — om kriget kommer?" återfinns också i Källarsalen.

I **Kajutan** på andra sidan källarplanets korridor visar **Wasanämnden** för första gången i landet utanför Wasavarvet **fynd från regalskeppet Wasa**. En manshög riddarfigur som smyckat det vackra gamla skeppet har fått göra sin hittills längsta resa. Hur konserveringen av de förnämliga fynden tillgär visas praktiskt med en figur, som kan beskådas liggande i sitt konserveringsbad. Föremålet har ännu inte visats ens på Wasavarvet och "denne gamle" gör således vid denna lundaexpo sitt första framträdande. De nya och internationellt uppmärksammade metoderna vid konserveringen av de många och känsliga fynden åskådliggöres genom en för denna expo särskilt iordningsställd bildserie.

Forts sid 23.

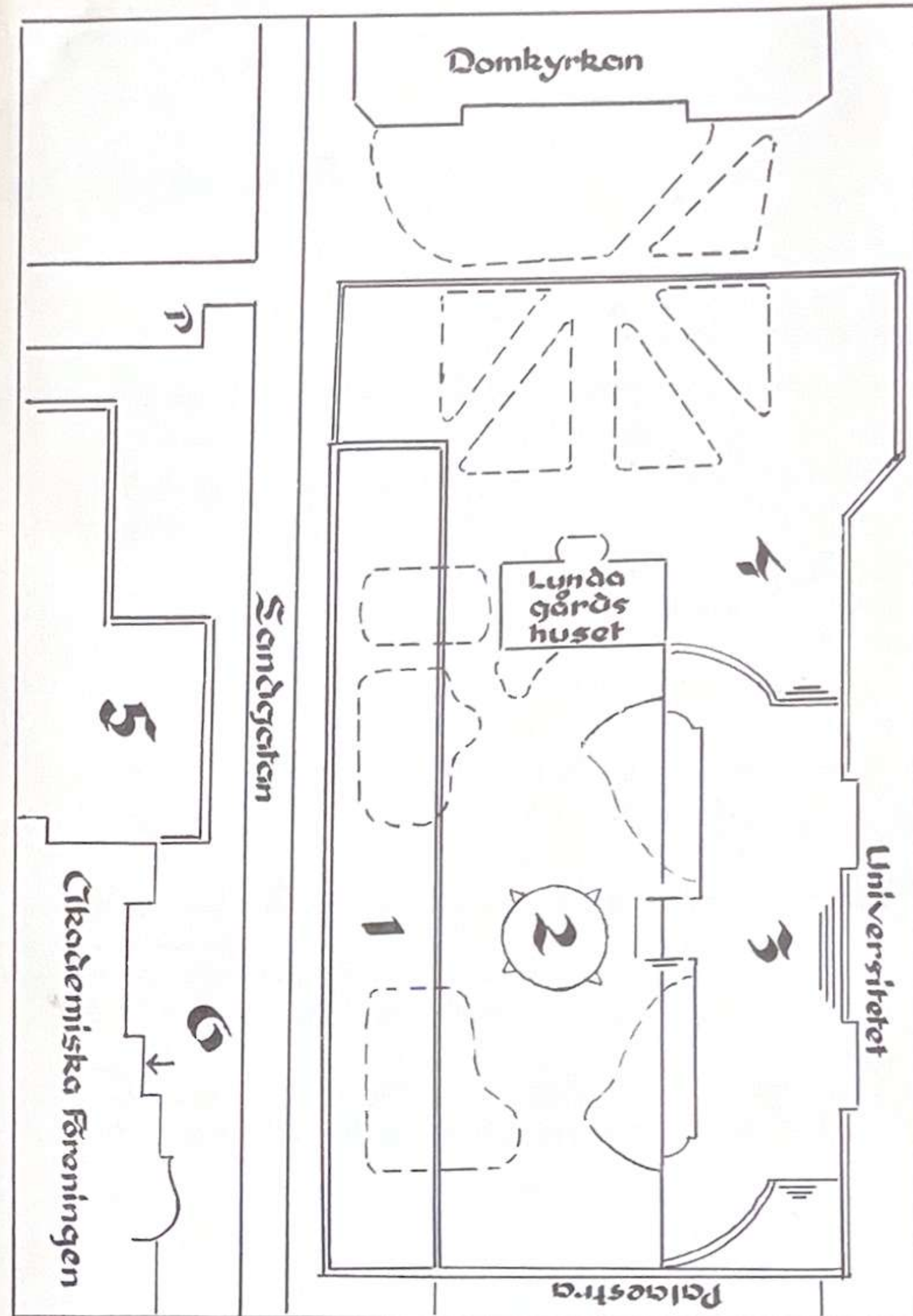
Radio, TV, antenner, snabbtelefoner och högtalande telefon — alla är Gyllingprodukter. Var och en förädlas av erfarenheter från de övriga. Den gemensamma forskningen kommer Er till godo såväl hemma i Er bostad som på Er arbetsplats.

AB GYLLING & CO

35 ÅR
1928—1963

SJÖBJÖRNSVÄGEN 62 • STOCKHOLM — GRÖNDAL • TEL. 08/18 00 00
GÖTEBORG HUSARG. 30-32 TEL. 031/17 58 90
MALMÖ N. VALLG. 42 TEL. 040/707 20
SUNDSVALL S. JÄRNVÄGSG 11 TEL. 060/504 20
LULEÅ STORG. 50 TEL. 0920/108 10

Program för utställningsdagarna

Söndagen den 13 okt

- 0900—1000 Militärmusikkår blåser revelj under marsch genom stadens gator.
- 1300—1400 Academimusiccorpset Bleckhornen och två militärmusikkårer spelar bl a på Mårtenstorget, Bantorget och i Lundagård, varefter de förflyttar sig till expoområdet.
- 1340 Kortege med universitetets Rector Magnificus och de regionala militära cheferna. Kortegeväg: Gamla Idrottsplatsen — Ringvägen — Stora Södergatan — Kungsgatan — Sandgatan — expoområdet.
- 1400 Expon inviges av Rector Magnificus, professor Philip Sandblom. Salut skjutes med 1600-talskanon från regalskeppet Wasa. Militärmusik.
- 1400—2000 Expon öppen. Demonstration av utställd materiel — filmföreläsning nonstop (se sid 21) — grodmansuppvisning kl 1500, 1700, 1900 — militärmusik kl 1400—1500, 1630—1930 — uppvisning av motorcykelavdelning kl 1600—1620 på Sandgatan.
- 2015 Föredrag av försvarsstabschefen, generalmajor C E Almgren: **VÄRLDEN — EUROPA — VI. Om totalförsvaret, krigsmakten och civilförsvaret.** Efter föredraget besvaras frågor från studenterna.

Måndagen den 14 okt

- 1000—2000 Expon öppen. Demonstration av utställd materiel — filmföreläsning (se sid 21) — grodmansuppvisning kl 1100, 1300, 1700, 1900 — militärmusik 1200—1300, 1700—1930 — flyguppvisning av grupp J 35 Draken kl 1600—1620 ovanför expoområdet.
- 2015 Föredrag av professor T Husén: **VÅRT PSYKOLOGISKA FÖRSVAR.** Efter föredraget besvaras frågor från studenterna.

Tisdagen den 15 okt

- 1000—2000 Expon öppen. Demonstration av utställd materiel — filmföreläsning (se sid 21) — grodmansuppvisning kl 1100, 1300, 1700, 1900 — militärmusik kl 1200—1300, 1700—1930.
- 2015 Föredrag av generaldirektören i Överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap B Swärd: **FOLKFÖRSÖRJNINGEN I KRIG. Om vårt ekonomiska försvar.** Efter föredraget besvaras frågor från studenterna.

Den hårda
"Jägarmarschen"
gav besked:

Vato-mat
ger ork

Mannarna vid Jägarskolan i Kiruna utrustades inför marschen med mat från Vato därför att den ansågs uppfylla de krav man ställde. Maten skulle

1. vara så lätt att bära som möjligt
2. gå lätt att laga med enkla medel
3. ge all den näring och energi som behövs vid en så konditionspåfrestande övning

Vato-maten klarade "sin" del av provet med glans. Så är också mat från Vato allt igenom fullvärdig kost med garanterat näringsvärde i varje portion. Dessutom vitaminrik — och god!

VATO PRODUKTER AB
Stockholm 40

Expobiografen

I Konsertsalen på Akademiska Föreningens andra våning finns expobiografen, där film nonstop visas under den tid då expon är öppen.

Nedanstående filmer visas på de tider som är anslagna utanför ingången till Konsertsalen.

ÖSTERSJÖUTLOPPEN I MAKTERNAS KAMP är en helt ny film om den svenska krigsmaktens resurser särskilt beträffande försvaret av Sydsverige.

MÄN I VAPEN visar arméstridskrafterna i aktion.

REGALSKEPPET WASA behandlar bland annat konserveringsmetoderna i samband med rekonstruktionen och restaurationen av detta gamla örlogsfartyg.

ATTACKFLYG. Sverige har erkänt hög standard på det flygtekniska området. Här presenteras A 32 Lansen.

UBAT ANFALLER är en film om undervattensoperationer med ubåtar och attackdykare.

UTRYMNING AV MALMÖHUS LÄN ger en uppfattning om de svårigheter som möter vid en evakivering då särskilt civilförsvarets organisation sätts på prov.

STRIDSVAGN 5. Denna film har iordningställts speciellt för denna expo och visar den sensationella svenska försöksstridsvagnen i aktion. (Modeller av vagnen visas i monter i Stora Salen.)

MARIN JOURNAL är en sammanställning över marinens olika komponenter med tonvikt på övervattensfartygen och deras möjligheter.

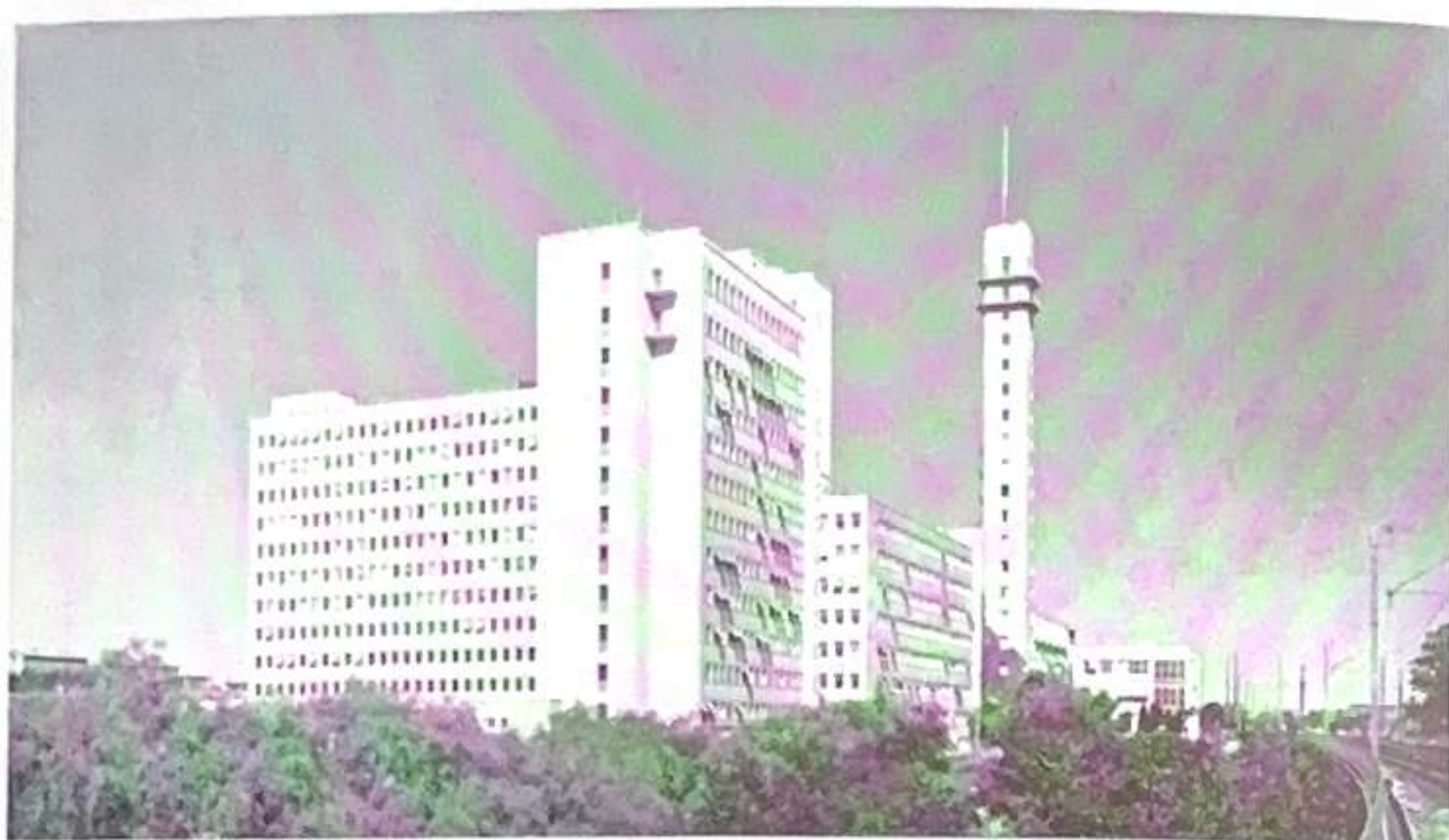
JAKTFLYG J 35 DRAGEN. Filmen presenterar ett av världens främsta jaktflygplan, hur det tillkommit och utvecklats.

KUSTARTILLERIETS NYA VAPEN handlar om försöksstationen och verksamheten vid Fårösund, i filmen kallad Sveriges Cape Canaveral.

HELIKOPTER I ARMETJÄNST har som tema lättrörlighet i sådan terräng där varken egna eller fientliga styrkor kan ta sig fram på marken.

KVINNA I UNIFORM vill visa hur lottautbildning bedrivs.

FÖRSVARET FORSKAR har inspelats av Försvarets Forskningsanstalt och behandlar forskning rörande krutraketer och krutmotorer.

LM Ericssons huvudkontor i Stockholm

LM ERICSSON för KVALITET

LM Ericsson - världskoncernen inom telekommunikationsområdet vars namn borgar för hög kvalitet - är Sveriges största tillverkare av såväl militär elektronisk materiel som annan telemateriel i totalförsvarets tjänst.

LM Ericsson-koncernen har bl. a. utvecklat radar och annan elektronisk materiel för System 35, **Draken**, samt medverkar i utvecklingsarbetet för System 37, **Viggen**, för det svenska flygvapnet.

För den svenska armén och marinen produceras bl. a. eldledningsradar och radiostationer av olika slag.

TELEFONAKTIEBOLAGET LM ERICSSON

STOCKHOLM 32 - TELEFON 08/19 00 00

Till inomhusområdet hör också **Palaestra**. I själva gymnastiksalen kan expobesökarna själva pröva sin färdighet i **robotskjutning med simulator** genom att använda samma sinnrika apparatur med vilken arméns robotskyttar utbildas till ytterligt ringa kostnader. Fysisk ansträngning av annat slag får kanske sin belöning vid den **konditionstest** som man kan göra i **omklädningsrummen** till Palaestra. Om inte annat får man besked om det fysiska välbefinnandet genom att kämpa med de **ergometercyklar** med vilka försvaret fortlöpande kontrollerar uthålligheten hos sin personal.

En måhända tankeväckande sammanställning i detta ämne ges på de **konditionstabeller** som man kan studera i dessa lokaler, en för damer och en för herrar.

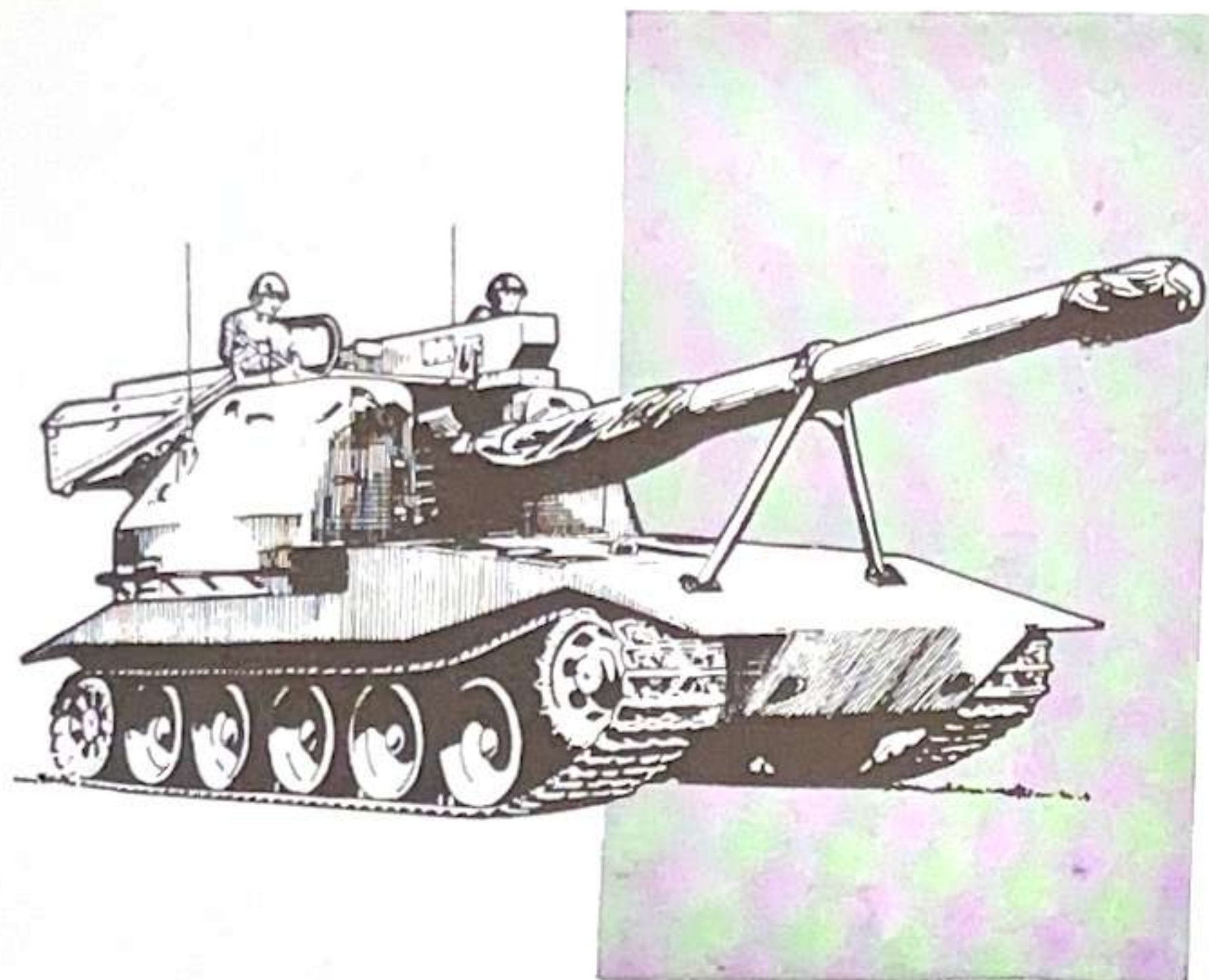
Den viktiga del av vårt totalförsvaret som utgöres av de **frivilliga försvarsorganisationerna** presenteras i text och bild dels i Palaestra och dels i anslutning till serveringen i Lundagård.

Denna korta handledning för expobesökarna innehåller endast explock ur den mängd föremål, bilder och arrangemang som ingår i expon. Huruvida urvalet är representativt och intresseväckande — ja, det avgör var och en själv bäst genom en eller flera förhoppningsvis stimulerande rundvandringar på området.

Väl mött!

**I TAKT
MED
TIDENS KRAV**

BOFORS 15,5 cm bandgående automatkanon

har stor räckvidd
hög eldhastighet
stor rörlighet
gott skydd
är personalbesparande
och snabb att gruppera

AB BOFORS · BOFORS

BOFORSKONCERNEN

AB BOFORS, moderföretaget inom Boforskoncernen, grundades år 1646 och utvecklades så småningom till ett av landets största järnverk. På 1800-talet började Bofors tillverka artillerimateriel och har på detta område skaffat sig ett aktat namn över hela världen för sina sinnrika konstruktioner och sitt förnämliga kvalitetsarbete. Bofors har även en omfattande civil tillverkning av verktygs- och konstruktionsstål, gjutna, valsade och smidda produkter för flygplans-, motor- och maskinindustrierna, elektronisk mätutrustning m.m.

AB BOFORS, NOBELKRUT grundades på 1890-talet av Dr Alfred Nobel, den store uppfinnaren inom sprängämnesområdet och donatorn av nobelprisen. Förutom militära krut och sprängämnen tillverkar Nobelkrut bl.a. lacknitrocellulosa och detonerande stubin, en mångfald kemiska produkter och läkemedel, såsom kloramin, acetylsalicylsyra, nikotinsyra, prokain, benzokain och lokalbedövningsmedlet Carbocain.

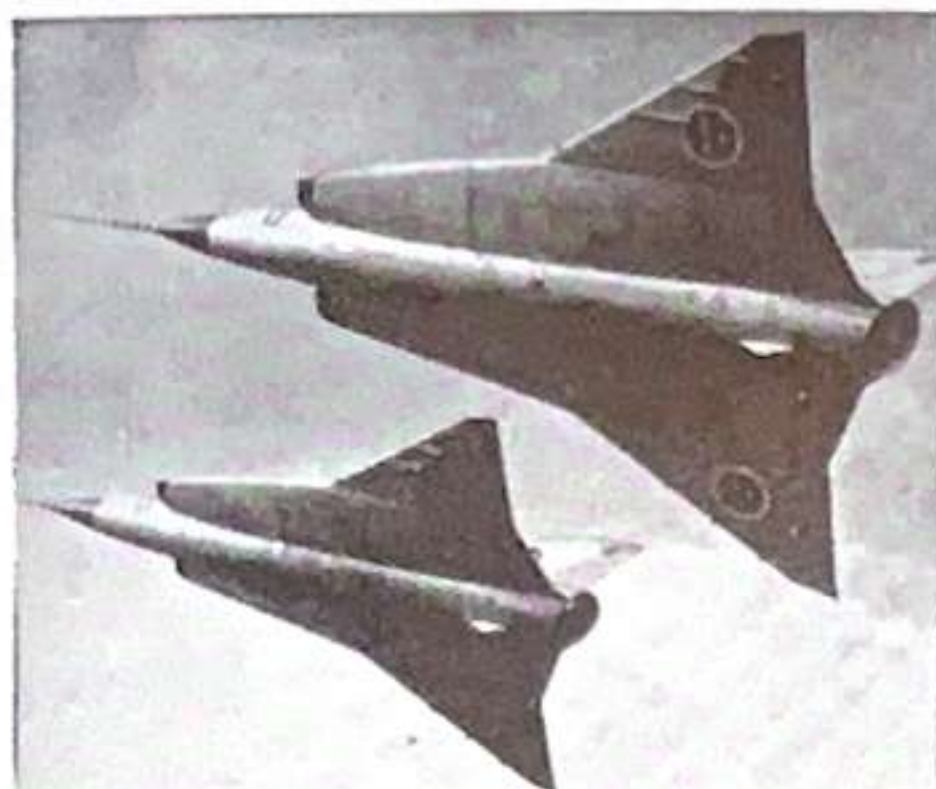
Till Boforskoncernen är följande större företag anslutna:

NYQVIST & HOLM AB, Trollhättan, som tillverkar lokomotiv, motorvagnar, vattenturbiner och dieselmotorer.

WEDAVERKEN, Södertälje, som framställer gjutgods av aluminium- och magnesiumlegeringar och lättmetallprodukter.

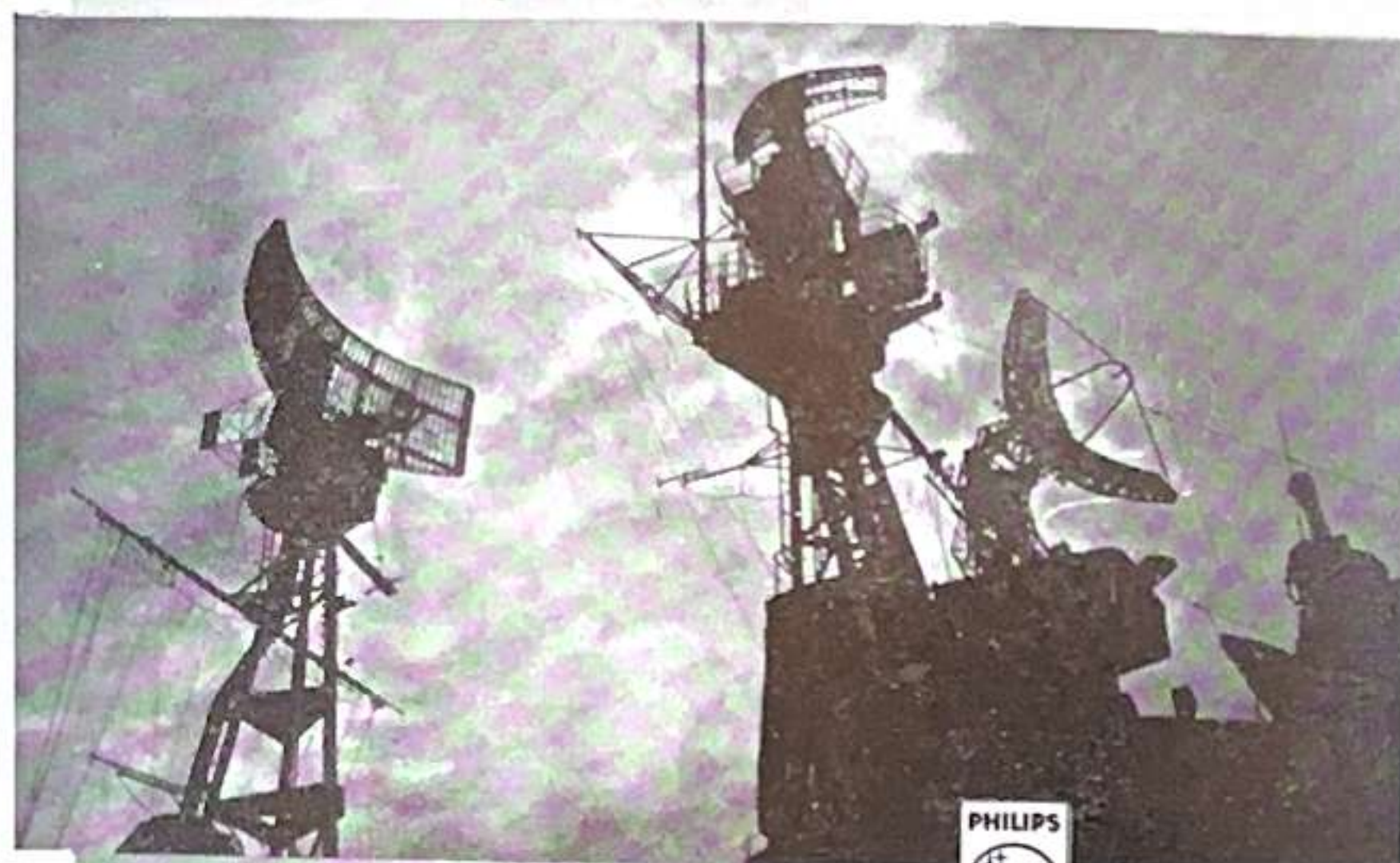
ULVSUNDA VERKSTÄDER AB, Bromma, som tillverkar innerslipmaskiner, verktyg och hydrauliska växlar.

BOFORS-TIDAHOLMSVERKEN AB, Tidaholm, med dels mekaniska verkstäder för tillverkning av maskinaggregat och seriedetaljer, dels en fabrik för framställning av plastglas och formgods av plast.

PHILIPS

**tjänar försvaret
i luften
till sjöss
till lands**

**med anläggningar för
radionavigering
telekommunikation
radarspaning
radareldledning
hydroakustik**

AVD TELEKOMMUNIKATION
Fack Stockholm 27
Tel 08/63 50 00

Philips' militärelektronik

Militärelektroniken kan sägas ha sin upprinnelse från tiden för andra världskriget, då inom de flesta tekniskt avancerade länder en sådan verksamhet växte fram. Främst gällde det då att tillgodose de starka behoven inom radiokommunikation och radarteknik. Genom de militära anspråken på materiel med höga prestanda stimulerades också den allmänna elektronikutvecklingen i hög grad. Fortfarande är det så att på många områden den mest avancerade tekniken kommer till användning i militära sammanhang.

Inom den internationella Philips-koncernen finns åtskilliga nationella militärelektronikindustrier, vilka är sammanslutna i en speciell s.k. huvudindustrigrupp. Denna koordination sker huvudsakligen genom utbyte av öppna informationer och rubbar ej de nationella företagsledningarnas ansvar för verksamheten. Självklart är att alla åtgärder gentemot utlandet, som berör svenska försvarets intressen, sker i samverkan.

Den svenska Philips-koncernens företag för utveckling och tillverkning av militära utrustningar heter Philips Teleindustri AB. Företaget har utvecklats under de senaste 10 åren och omfattar nu ca 600 anställda. De första produkterna var eldledningsutrustningar för marina ändamål, och detta område är fortfarande ett av företagets viktigaste. Vid sidan härom har emellertid utbyggts även en omfattande verksamhet inom kommunikation, navigation och radar för alla försvarsgrenar. Det är naturligt att utvecklingsdelen för företaget är mycket omfattande. Då seriestorlekarna för enbart det svenska försvaret ofta är små, har man också vänt sig till exportmarknaden, i främsta hand länder i vår närhet såsom Skandinavien och Västtyskland.

Kännetecknande för den moderna militärelektroniken är systemfrågornas allt mer ökade betydelse. Utrustningarnas ökade komplicitet gör det numera omöjligt att hopfoga apparatur från skilda håll till något funktionsdugligt utan ett föregående, omfattande utredningsarbete. Samrådsfrågor kommer alltså allt mera i förgrunden både mellan beställare och leverantörer och, i de fall ett system utlagts på flera leverantörer, även samråd mellan företag, som kanske normalt är konkurrenter. Exempel på sådant svenskt industrisamarbete har man i det s.k. system 37 "Viggen". Konsekvenser av att samarbetet mellan försvar och industri måste inriktas på lång sikt blir även att företagets flerårsplaner utarbetas i samråd med försvaret.

Jämsides med den ökade kompliciteten i försvarssystem måste dessa systems funktions-säkerhet ägnas allt större uppmärksamhet. Kvalitetskraven vid tillverkningen stegras allt mera, men måste givetvis avvägas mot de kostnader som kvaliteten för med sig. Det gäller för försvaret och industrin att tillsammans åstadkomma en optimal avvägning av kvantitet kontra kvalitet i fråga om dagens komplicerade försvarsmateriel.

Björn Nilsson
Direktör för Philips Teleindustri AB

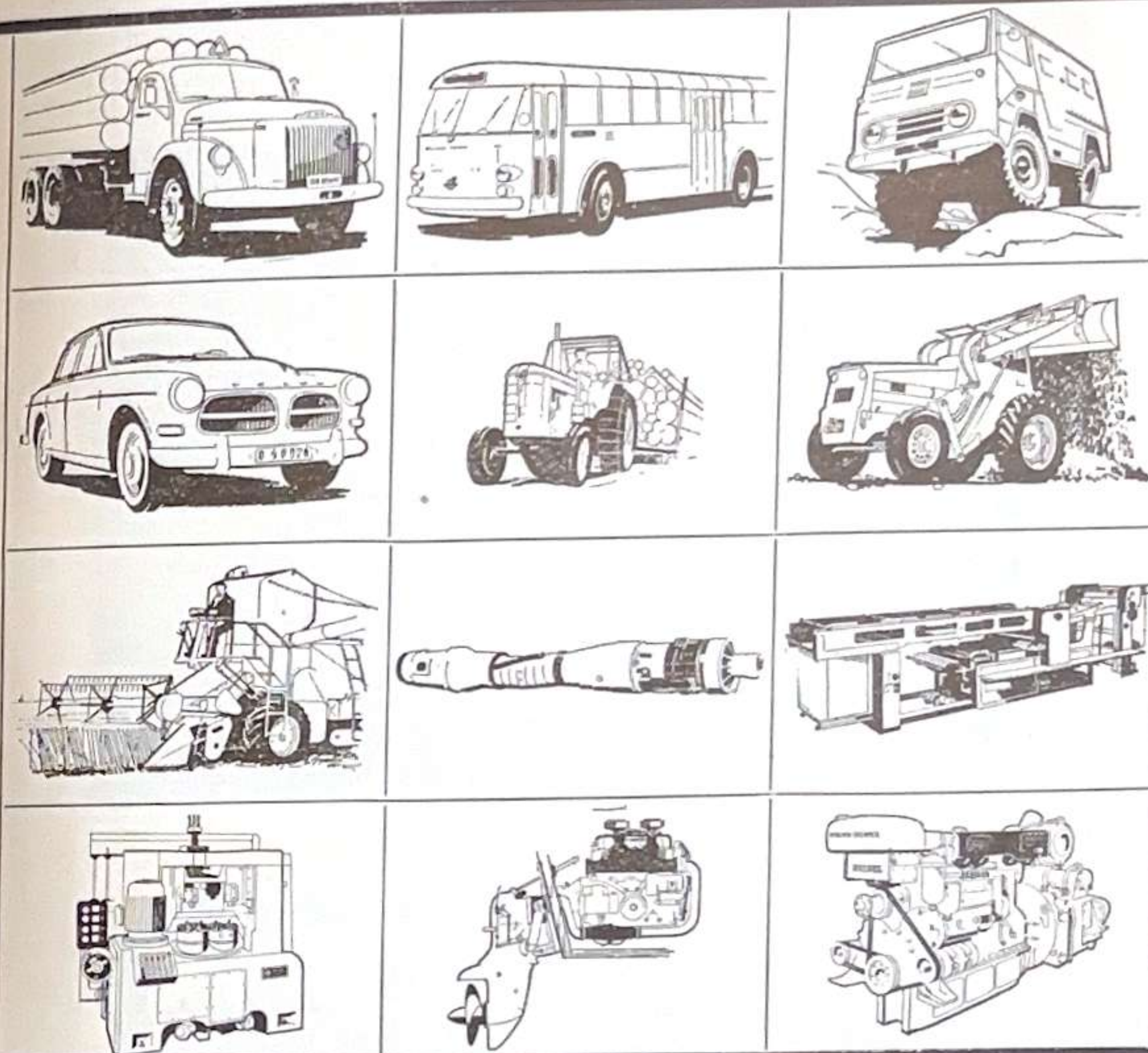

Sveriges största

Volvo är Sveriges största enskilda exportör. Ungefär hälften av produktionen exporteras.

Volvo-koncernen, som är Skandinaviens näst största industri-koncern, tillverkar lastbilar, bussar, specialfordon, personbilar, traktorer, entreprenadmaskiner, jordbruksmaskiner, jetmotorer, tryckpressar, verktygsmaskiner, marinmotorer och industrimotorer.

Produkterna har gjort sig kända för sin kvalitet och goda egenskaper på mer än 100 olika marknader.

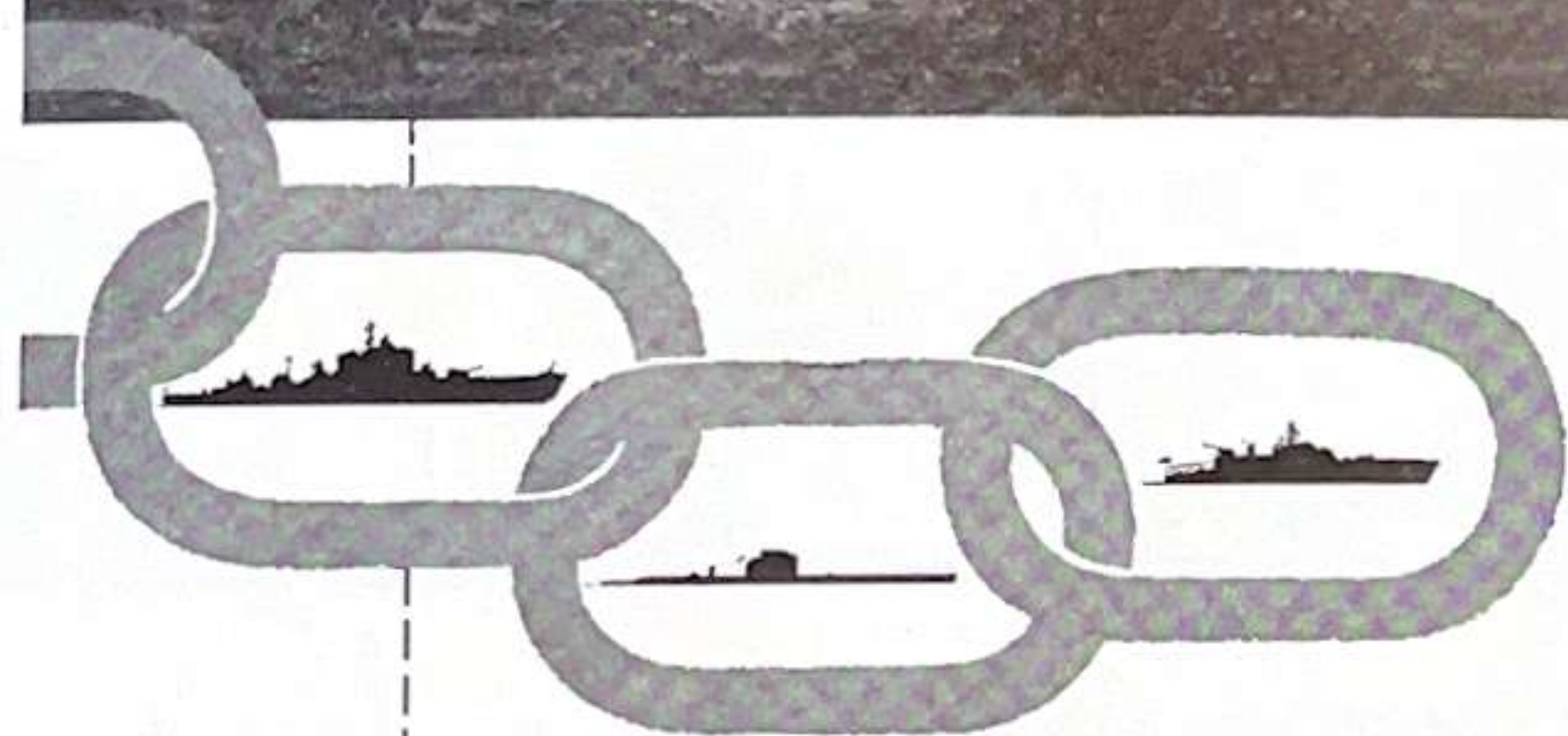

exportör

VOLVO

FART OCH STYRKA...

JAGARE
UBÅTAR
MOTORTORPED-
BÅTAR

KOCKUM-BYGGDA LÄNKAR
I VÅRT FÖRSVAR

KOCKUMS

MEKANISKA VERKSTADS AB • MALMÖ

Tag ratten

själv...

En enda provtur med SAAB gör
Er övertygad om att trivsamt
och säkrare kan man inte
köra. Vänta inte längre — gör
upp om en provtur nu!

*Avancerad
teknik
i svensk kvalitet*

SAAB FLYG

SYSTEM 37. Flygvapnet har utsett SAAB till huvudleverantör för System 37, det största projekt som någonsin anförts trots den svenska flyg- och elektronikindustrin.

SAAB 35 — Draken — anses i version 35 F som Västeuropas för närvarande effektivaste jaktförsvårssystem.

SAAB 105 är ett nytt tvåmotorigt jet-skolflygplan, som även kan användas för attack- och spaningsuppgifter och som 5-sitsigt transportflygplan.

SAAB ROBOTVAPEN. SAAB licenstillverkar f.n. den amerikanska jaktroboten Falcon. Denna direktanfallsrobot tillverkas i två versioner med radar- och infraröd målsökare. Dessutom utvecklar SAAB för System 37 en ny attackrobot avsedd för land- och sjö-mål.

SAAB ELEKTRONIK

SAAB utvecklar och tillverkar avancerad elektronisk utrustning för såväl militära som civila ändamål, exempelvis det heltransistoriserade data-maskinsystemet D 21 samt den flygburna miniatyriserade stridskalkulatoren för SAAB 37.

D 21 är en specialmaskin för alla områden. Specialiseringen är inte inbyggd i maskinen utan ligger i standardprogram — SAAB har lagt specialiseringen i minnet! D 21 byter blitsnabbt specialitet vid programbyte.

SAAB BILAR

SAAB tillverkar för närvarande 40.000 bilar per år och kommer att höja produktionsakten till 60.000 vagnar år 1965. Bilen försäljes i Sverige genom ANA, Nyköping, med 16 egna tilläb-bolag och 250 försäljningsställen samt exporteras till mer än 50 länder med sammanlagt över 600 återförsäljare.

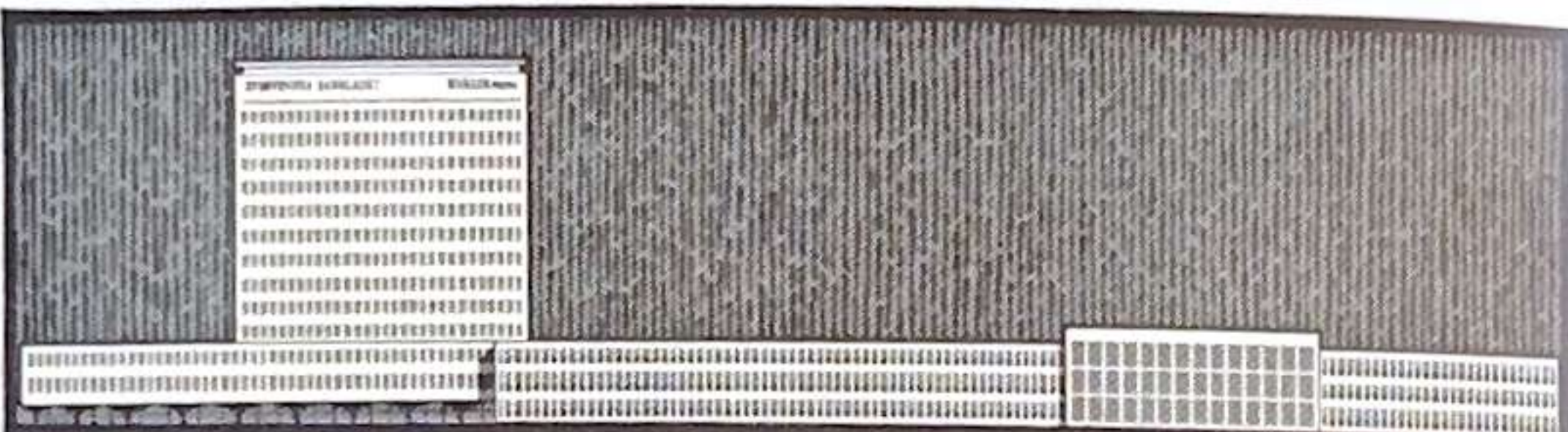
SVENSKA AEROPLAN AKTIEBOLAGET
LINKÖPING

Denco

för **GOD** mat
med **SNABB** service
i **MODERN** miljö

I Lund: Lilla Fiskaregatan 3 Tel. 14289

SDS:s nya officiell vid Stockholmsvägen i Malmö fullt utbyggd våren 1965

SDS störst i SYDSVERIGE

PR VARDAG
'ÖVER

90.400

PR SÖNDAG
'ÖVER

139.500

SDS:s TS-kontrollerade upplagesiffror första halvåret 1963 utgjorde
pr vardag 90.484 ex, pr söndag 139.507 ex och pr dag 97.810 ex.

STUDENTABONNERA till förmånspris

Uppllysning och beställning genom SDS-filialen
i Lund, Kyrkogatan 17, tel 10333 och 11933

SYDSVENSKA DAGBLADET SNÄLLPOSTEN

THULE- MANNEN VÄL VÄRD ATT KÄNNA

THULE

för försäkring

LAOS TACKAR ALLA SOM HJÄLPT TILL